

BERICHT VAN DE TREKTELLINGEN.

Henk v.d. Brink

1. Nog iets over de tellingen van het najaar van 1981.

In een voorgaande aflevering van de Gors heb ik geschreven over de trektellingen die in de herfst van 1981 gehouden werden bij de Drentse A in de omgeving van Glimmen/De Punt. In het voorjaar van 1982 zijn deze tellingen voortgezet; in de tweede paragraaf vindt u hiervan een verslag. Maar eerst wil ik nog even terugkomen op de herfsttellingen van 1981.

Zoals in het vorige artikel (jrg. 9, no. 3, blz. 24) vermeld werd, vindt het telgebeuren plaats in het kader van landelijke trektellingen. Op van te voren vastgestelde dagen worden verschillende posten verspreid over Nederland bezet om een vergelijking tussen verschillende gebieden mogelijk te maken. Het leek me daarom een aardig idee om eens iets van dat bredere kader te laten zien. In de onderstaande tabel vindt u de totaalaantallen van zeven soorten, van zes 'simultaantellingen' over tien verschillende posten. De posten zijn gerangschikt van noordwest naar zuidoost : 'De Punt' is de meest noordwestelijke telpost.

Hoewel seizoen-totaal natuurlijk maar een zeer beperkte indruk geven van het verzamelde materiaal, krijgen we toch al een beetje een beeld van de resultaten van trektel-onderzoek. Let bijv. eens op het duidelijke verschil in trekpatroon tussen houtduif en holenduif : terwijl van de eerste soort het aantal zeer regelmatig en zeer sterk toeneemt naarmate de telpost meer zuidoostelijk gelegen is, is daarvan bij de holenduif niets te zien. Bij de getallen moet overigens bedacht worden, dat op telpost-De Punt ruim de helft van het aantal teluren werd volgemaakt, dat op de meeste andere posten werd gehaald. Dat houdt in, dat er 's middags en 's avonds weinig geteld is, wat de aantallen van sperwer, buizerd en mogelijk roek beïnvloed heeft; niet zodanig echter dat het beeld erdoor bepaald wordt.

De posten zijn : 1. De Punt ; 2. Fort Maarsseveen, Maarssen(U); 3. Ridderoord, Maartensdijk (U) ; 4. Noordhout, Driebergen (U); 5. Redich. Waard, Culemborg (Gld) ; 6. Hoge Erf, Arnhem ; 7. Zwartemeer, Emmen ; 8. Bredevoort, Aalten (Gld.) ; 9. Vrouwenbos, Neerbeek (L) ; 10. Kunderberg, Voerendaal (L).

Postnr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	(totaal)
Gr. gans	663	91	33		25	24					(836)
sperwer	8	24	57	33	20	35	19	19	5	15	(235)
buizerd	7	5	31	26	53	72	139	88	42	29	(492)
goudplevier	19	33	26	6	1	2			2	1	(90)
holenduif	41	53	32	13	3	36	5	18	30	40	(288)
houtduif	17	19	411	117	114	357	857	2894	x	13661	(23715)
roek	2	24	10	12		38			211	3473	(3770)

x = 5269

2. De voorjaarstellingen 1982.

Voor het voorjaar hebben we besloten de tellingen uitsluitend op de simultaandagen te concentreren. Omdat deze van te voren vastgelegd zijn, moet je maar afwachten of het weer mee wil werken en of het leuke trekdagen worden. Aan beide voorwaarden werd vaak niet voldaan, met als gevolg dat enkele tellingen nogal kort duurden : bij gebrek aan vogels hielden de tellers het niet zo lang vol. Eén telling (van 1-5) moest wegens regen helemaal vervallen.

Zo werden uiteindelijk maar 41 teluren gemaakt, waarvan 7 niet-simultaan. Daarin werden 56 soorten trekkend gezien. Een behoorlijk aantal : in het najaar van '81 werden in 53 teluren ook 56 soorten gezien. De aantallen individuen waren echter voor vrijwel alle soorten zeer laag. Dat de voorjaarstrek minder opvallend verloopt dan de najaarstrek, is bekend. Het is echter aannemelijk dat de aantallen 'extra' laag zijn gebleven doordat we grotendeels matige trekdagen getroffen hebben. De enige uitzondering daarop vormt 6 maart : toen passeerden bij mooi weer bijna alle waargenomen buizerds (9), evenals vrijwel alle kieviten (2700, ook landelijk het hoogste aantal) en bijna alle veldleeuweriken (426).

Zoals verwacht viel van een aantal soorten de voorjaarstrek in het niet vergeleken bij de najaarstrek.

Dat geldt bijv. voor alle lijsters -al is 503 op 3-4 een opvallend aantal voor de kramsvogel- en in extreme mate voor de vink : 46, waarvan slechts 3 (!!!) tijdens simultaantellingen; dat zou in de herfst een laag dagtotaal zijn. De meest regelmatig doortrekkers, zij het in bescheiden aantallen, waren graspieper (alle teldagen behalve 15-5) en kneu (alle teldagen behalve 6-3). Kievit en goudplevier zijn de enige soorten die in het voorjaar duidelijk hoger scoorden dan in het najaar. 'Leuke soorten' waren klapekster en visarend, beide op 17 april; 15 april werd een ooievaar gezien. Hier volgt de lijst van alle soorten die tijdens de voorjaarstrek gezien werden, met hun seizoentotaal:

blauwe reiger	3	kokmeeuw	42
ooievaar	1	stormmeeuw	2
kleine zwaan	3	houtduif	85
rietgans	20	holenduif	6
kolgans	130	veldleeuwerik	450
grauwe gans	57	oeverzwaluw	1
wilde eend	67	boerenzwaluw	16
wintertaling	1	huiszwaluw	1
kuifeend	3	boompieper	3
blauwe kiekendief	1	graspieper	178
sperwer	2	gele kwikstaart	9
buizerd	13	witte kwikstaart	32
ruigpootbuizerd	1	heggemus	1
visarend	1	kramsvogel	562
torenvalk	1	zanglijster	2
scholekster	4	koperwiek	10
goudplevier	159	grote lijster	1
kievit	2706	klapekster	1
kemphaan	23	kauw	33

watersnip	2	roek	23
grutto	45	bonte kraai	15
regenwulp	3	spreeuw	295
wulp	24	ringmus	4
tureluur	3	vink	46
groenpootruiter	1	groenling	15
witgatje	2	putter	2
bosruiter	1	sijs	8
		kneu	52
		rietgors	7.

Ik heb geprobeerd om ook van de voorjaarsstellingen gegevens van diverse telposten te krijgen, om een zelfde vergelijking te maken als voor de najaarsstellingen. Helaas blijkt maar op weinig posten simultaan geteld te zijn -herfststellingen zijn een traditie, voorjaarsstellingen (nog) niet- en velen blijken hun gegevens nog niet te hebben uitgewerkt. Daarom moet ik mij beperken tot een vergelijking over 4 simultaandagen met Fort Maarsseveen bij Maarssen in Utrecht; ik heb er 8 soorten uitgepikt:

dP = de Punt

fM = fort Maarsseveen

datum	6-3		20-3		3-4		17-4	
post	dP	fM	dP	fM	dP	fM	dP	fM
aalscholver	0	44	0	7	0	4	0	3
kievit	2696	1760	0	85	9	8	0	0
goudplevier	61	9	0	0	80	2	6	2
grutto	38	5	0	45	1	19	0	0
veldleeuwerik	426	8	3	4	12	3	1	0
kauw	7	95	0	17	0	12	0	0
graspieper	21	3	13	11	31	6	101	5
spreeuw	178	52	0	17	47	2	25	0

3. Dankwoord.

Michel Klemann en Henk Wessels dank ik voor het opsturen van hun gegevens. Verder gaat mijn dank uit naar alle waarnemers op de telpost-De Punt : Anne van Dijk, Enno Ebels, Jur Furda, Alco van Klinken, Gernant Magnin, Erik van Ommen en Ingmar Westerman.

Henk v.d. Brink,
Korte Nieuwstraat 3A,
9724 LC Groningen.